

نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان

تاریخ چاپ نهایی: ۱۴۰۵/۱۱/۰۱

تاریخ چاپ اولیه: ۱۴۰۵/۰۳/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۰۱

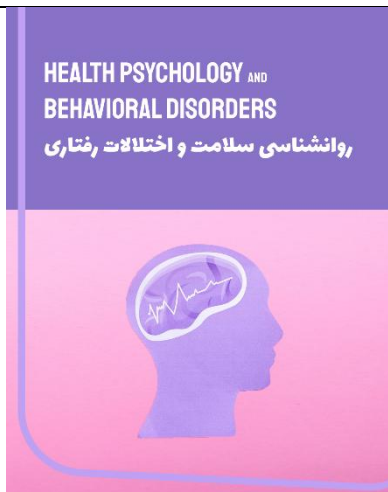
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۲/۲۰

تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۱۰/۲۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج انجام شد. پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی و مبتنی بر تحلیل مسیر بود. جامعه آماری شامل تمامی نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج در سال ۱۴۰۴ بود که از میان آنان ۳۸۴ نفر بر اساس جدول مورگان و کرجسی و به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه روابط موضوعی بل، پرسشنامه رضای نیازهای بنیادی روان شناختی دسی و رایان و مقیاس افکار خودکشی بک بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS-26 و از طریق آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل مسیر و روش بوت‌استرپ تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین دلبستگی ناایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری با گرایش به افکار خودکشی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P < .01$). همچنین رضایت از نیازهای بنیادی روانی با گرایش به افکار خودکشی رابطه منفی و معنادار داشت ($P < .01$). نتایج تحلیل مسیر نشان داد مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار است. علاوه بر این، اثرات غیرمستقیم روابط موضوعی اولیه بر گرایش به افکار خودکشی از طریق رضایت از نیازهای بنیادی روانی معنادار بود و نقش واسطه‌ای این متغیر مورد تأیید قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد روابط موضوعی اولیه ناسازگار می‌تواند از طریق کاهش رضایت از نیازهای بنیادی روانی، احتمال گرایش نوجوانان به افکار خودکشی را افزایش دهد. بنابراین، توجه به کیفیت روابط خانوادگی و تقویت نیازهای بنیادی روانی نوجوانان می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از افکار خودکشی و ارتقای سلامت روان آنان داشته باشد.

کلیدواژگان: روابط موضوعی اولیه، نیازهای بنیادی روانی، افکار خودکشی، نوجوانان، تحلیل مسیر

هائیه رنجبر خان حسینی^۱، گلزار قبادی^۲، الهام رحیمیان^۳، ملیحه رحیمی^۴، مریم روحانی^{۵*}

۱. گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، اردبیل، ایران
۲. گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
۳. گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، مرکز آمل، آمل، ایران
۴. گروه روانشناسی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۵. گروه روانشناسی، واحد خوراسگان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول:

mrohani706@gmail.com

شیوه استناددهی: رنجبر خان حسینی، هائیه، قبادی، گلزار، رحیمیان، الهام، رحیمی، ملیحه، و روحانی، مریم. (۱۴۰۵). نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج. *روانشناسی سلامت و اختلالات رفتاری*، ۴(۶)، ۱۷-۱.

The Mediating Role of Basic Psychological Needs Satisfaction in the Relationship Between Early Object Relations and Suicidal Ideation Among Adolescents

Submit Date:
2026-01-11

Revise Date:
2026-05-10

Accept Date:
2026-05-22

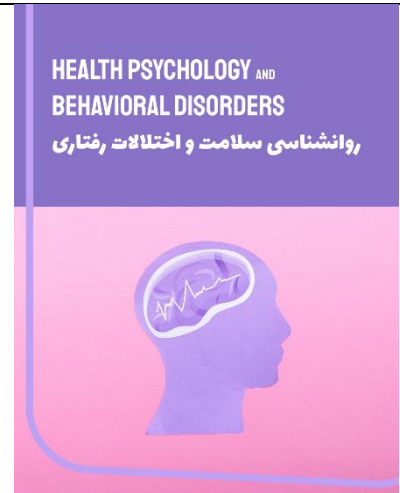
Initial Publish Date:
2026-06-20

Final Publish Date:
2027-01-21

Abstract

The present study aimed to investigate the mediating role of basic psychological needs satisfaction in the relationship between early object relations and suicidal ideation among adolescents aged 12 to 18 years in Yasuj city. This study employed a descriptive-correlational design using path analysis. The statistical population included all adolescents aged 12 to 18 years in Yasuj city during 2025, from whom 384 participants were selected using multistage stratified random sampling based on the Morgan and Krejcie table. Data collection instruments included Bell's Object Relations Inventory, Deci and Ryan's Basic Psychological Needs Satisfaction Scale, and Beck's Scale for Suicide Ideation. Data were analyzed using SPSS-26 and AMOS-26 software through descriptive statistics, Pearson correlation coefficients, path analysis, and bootstrapping procedures. The results indicated significant positive relationships between insecure attachment, alienation, social incompetence, egocentricity, and suicidal ideation ($P < 0.01$). In addition, basic psychological needs satisfaction had a significant negative relationship with suicidal ideation ($P < 0.01$). Path analysis demonstrated that the proposed model had acceptable goodness-of-fit indices. Furthermore, the indirect effects of early object relations on suicidal ideation through basic psychological needs satisfaction were significant, confirming the mediating role of this variable. The findings demonstrated that maladaptive early object relations may increase adolescents' suicidal ideation through reducing satisfaction of basic psychological needs. Therefore, improving family relationship quality and strengthening adolescents' psychological need satisfaction may play an important role in preventing suicidal ideation and promoting adolescent mental health.

Keywords: *Early object relations, basic psychological needs, suicidal ideation, adolescents, path analysis*

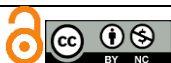

Hanieh Ranjbar Khanhoseini¹, Golzar Ghobadi², Elham Rahimian³, Malihe Rahimi⁴, Maryam Rohani^{5*}

1. Department of Psychology, Payame Noor University, Ardabil, Iran
2. Department of Psychology, Qa.C., Islamic Azad University, Qazvin, Iran
3. Department of Psychology, Payame Noor University, Amol Center, Amol, Iran
4. Department of Psychology, CT.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran
5. Department of Psychology, Kho.C, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

*Corresponding Author's Email: mrohani706@gmail.com

How to cite: Ranjbar Khanhoseini, H., Ghobadi, G., Rahimian, E., Rahimi, M., & Rohani, M. (2027). The Mediating Role of Basic Psychological Needs Satisfaction in the Relationship Between Early Object Relations and Suicidal Ideation Among Adolescents Aged 12 to 18 in Yasuj City. *Health Psychology and Behavioral Disorders*, 4(6), 1-17.

دوره نوجوانی یکی از حساس‌ترین و پیچیده‌ترین مراحل تحول روان‌شناختی انسان است که با تغییرات گسترده زیستی، شناختی، هیجانی و اجتماعی همراه می‌باشد. در این دوره، نوجوانان علاوه بر مواجهه با تغییرات جسمانی و هویتی، درگیر بازسازی روابط بین‌فردی، شکل‌دهی به احساس خودارزشمندی و تلاش برای کسب استقلال روانی هستند. هرگونه اختلال در این فرآیندها می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات روان‌شناختی مختلف از جمله افسردگی، اضطراب، انزوای اجتماعی، رفتارهای خودآسیب‌رسان و افکار خودکشی شود (Davies et al., 2023; Yendork et al., 2024). در سال‌های اخیر، گرایش به افکار خودکشی در میان نوجوانان به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های سلامت روان مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است؛ به‌گونه‌ای که افزایش میزان افکار خودکشی و رفتارهای مرتبط با آن در جوامع مختلف، نگرانی‌های جدی برای خانواده‌ها، نظام‌های آموزشی و نظام سلامت روان ایجاد کرده است (Jeong et al., 2025; Obeegadoo et al., 2025). افکار خودکشی معمولاً به عنوان مرحله‌ای شناختی و هیجانی پیش از اقدام به خودکشی تلقی می‌شود و بررسی عوامل مرتبط با آن می‌تواند در پیشگیری از رفتارهای خودکشی‌گرایانه نقش مهمی ایفا کند (Bezerra, 2024; Kaijadoe et al., 2023).

پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که افکار خودکشی در نوجوانان تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل فردی، خانوادگی، اجتماعی و روان‌شناختی قرار دارد. تجارب منفی خانوادگی، روابط ناکارآمد والد-فرزند، سبک‌های فرزندپروری کنترل‌گر، طرد هیجانی، تعارض‌های خانوادگی و فقدان حمایت عاطفی از جمله مهم‌ترین عوامل خطر برای بروز افکار خودکشی در نوجوانان محسوب می‌شوند (Jeong et al., 2025; Kumari & Yadav, 2024). همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که قربانی شدن در فضای مجازی، اعتماد به شبکه‌های اجتماعی، تجربه خشونت، انزوای اجتماعی و محرومیت هیجانی می‌توانند احتمال بروز افکار خودکشی و رفتارهای خودآسیب‌رسان را افزایش دهند (Fung & Zhang, 2024; Perwitasari & Wuryaningsih, 2022; Xu et al., 2024). از سوی دیگر، مشکلات خواب، اضطراب، افسردگی و نارضایتی از روابط بین‌فردی نیز به عنوان عوامل پیش‌بینی‌کننده افکار خودکشی در نوجوانان معرفی شده‌اند (Davies et al., 2023; Zhang, 2023). در این میان، کیفیت روابط اولیه کودک با مراقبان اصلی و بازنمایی‌های ذهنی حاصل از این روابط، نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری سلامت روان و آسیب‌پذیری هیجانی نوجوانان دارد.

روابط موضوعی اولیه یکی از مفاهیم بنیادین در نظریه‌های روان‌پوشی است که به کیفیت تجربه‌های اولیه کودک با والدین یا مراقبان اصلی اشاره دارد. بر اساس این دیدگاه، کودک در تعامل با مراقبان خود الگوهای ذهنی نسبتاً پایداری از خود و دیگران ایجاد می‌کند که بعدها بر تنظیم هیجان، روابط اجتماعی، احساس امنیت و سلامت روان او اثر می‌گذارد. نوجوانانی که در روابط اولیه خود با طرد، ناایمنی، بی‌ثباتی یا کنترل افراطی مواجه بوده‌اند، بیشتر مستعد تجربه احساس بی‌ارزشی، بیگانگی، درماندگی و ناامیدی هستند؛ عواملی که می‌توانند زمینه‌ساز شکل‌گیری افکار خودکشی شوند (Diamond & Boruchovitz-Zamir, 2023; Jeong et al., 2025). در مقابل، روابط اولیه ایمن و حمایت‌گر می‌توانند احساس تعلق، امنیت روانی و تاب‌آوری هیجانی را در نوجوان تقویت کنند (Blaylock et al., 2025). پژوهش‌های اخیر نیز نشان داده‌اند که کیفیت روابط خانوادگی و دلبستگی ایمن با کاهش خطر افسردگی، اضطراب و رفتارهای خودآسیب‌رسان در نوجوانان همراه است (Tian et al., 2025; Yang et al., 2024). به همین دلیل، بررسی روابط موضوعی اولیه به عنوان یکی از عوامل بنیادی مؤثر بر افکار خودکشی نوجوانان اهمیت فراوانی دارد.

در کنار روابط موضوعی اولیه، نظریه خودتعیین‌گری دسی و رایان بر اهمیت ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی شامل خودمختاری، شایستگی و ارتباط تأکید می‌کند. بر اساس این نظریه، ارضای این نیازها برای رشد سالم روانی، احساس انسجام درونی و سلامت روان ضروری است و ناکامی در برآورده شدن آن‌ها می‌تواند به آسیب‌های روانی و هیجانی منجر شود (Holmström, 2020; Stanton et al., 2020). نوجوانانی که احساس می‌کنند در تصمیم‌گیری‌های خود استقلال ندارند، در تعامل با محیط ناتوان هستند یا از روابط حمایت‌گرانه محروم‌اند، بیشتر در معرض افسردگی، ناامیدی، انزوای اجتماعی و افکار خودکشی قرار می‌گیرند (Liu et al., 2025; Waheed, 2023). در مقابل،

ارضای نیازهای بنیادی روانی با افزایش بهزیستی روان‌شناختی، عزت‌نفس، امیدواری و رضایت از زندگی همراه است (Guo et al., 2023; Reshvanloo et al., 2024).

پژوهش‌های متعددی رابطه میان ارضای نیازهای بنیادی روانی و سلامت روان نوجوانان را تأیید کرده‌اند. برای مثال، مطالعات نشان داده‌اند که ارضای نیازهای روان‌شناختی می‌تواند اثرات منفی قلدری سایبری، اعتیاد به بازی‌های آنلاین و شبکه‌های اجتماعی را بر سلامت روان کاهش دهد (Geng et al., 2022; Kaya et al., 2023; West et al., 2024). همچنین ارضای این نیازها با افزایش احساس خوشبختی مدرسه‌ای، فعالیت بدنی، رفتارهای جامعه‌یار و سلامت هیجانی مرتبط دانسته شده است (Coledam et al., 2023; White et al., 2022; Yun et al., 2023). در پژوهش‌های دیگری نیز مشخص شده است که ناکامی در ارضای نیازهای بنیادی روانی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده علائم افسردگی، اضطراب و افکار خودکشی باشد (Vandenkerckhove et al., 2020; Yang et al., 2024). به طور خاص، لی و همکاران نشان دادند که نیازهای بنیادی روانی و معنای زندگی نقش واسطه‌ای در رابطه بین عوامل روان‌شناختی و افکار خودکشی نوجوانان دارند (Li et al., 2024). این یافته‌ها نشان می‌دهد که نیازهای بنیادی روانی می‌توانند سازوکاری مهم در تبیین ارتباط بین تجارب اولیه خانوادگی و پیامدهای روانی نوجوانان باشند.

یکی از جنبه‌های مهم نظریه خودتعیین‌گری آن است که کیفیت محیط اجتماعی و روابط بین‌فردی می‌تواند میزان ارضای نیازهای روانی را تعیین کند. در واقع، نوجوانانی که در محیط‌های خانوادگی حمایت‌گر، گرم و ایمن رشد می‌کنند، احتمال بیشتری دارد که احساس خودمختاری، شایستگی و ارتباط را تجربه کنند؛ در حالی که روابط ناکارآمد، کنترل‌گر یا طردکننده می‌توانند منجر به ناکامی در ارضای این نیازها شوند (Abidin et al., 2022; Kumari & Yadav, 2024). مطالعات انجام‌شده نشان داده‌اند که سبک‌های فرزندپروری حمایت‌گرانه و روابط عاطفی مثبت والدین با نوجوانان با ارضای بیشتر نیازهای بنیادی روانی و بهزیستی هیجانی بالاتر همراه است (Abidin et al., 2022; Kumari & Yadav, 2024). در مقابل، حمایت افراطی والدین، کنترل روان‌شناختی و روابط سرد خانوادگی می‌توانند با کاهش ارضای نیازهای روانی و افزایش آسیب‌های هیجانی همراه باشند (Lu et al., 2023; Tian et al., 2025). بنابراین، به نظر می‌رسد روابط موضوعی اولیه می‌توانند از طریق تأثیر بر ارضای نیازهای بنیادی روانی، بر گرایش نوجوانان به افکار خودکشی اثرگذار باشند.

مطالعات جدید در حوزه سلامت روان نوجوانان نیز نشان داده‌اند که بسیاری از مشکلات روان‌شناختی نوجوانان در بستر ناکامی نیازهای روانی و ضعف روابط بین‌فردی شکل می‌گیرد. برای مثال، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که استفاده افراطی از شبکه‌های اجتماعی زمانی به آسیب روانی منجر می‌شود که نیاز نوجوان به ارتباط واقعی و احساس تعلق برآورده نشده باشد (Casteel et al., 2023; West et al., 2024). همچنین اعتیاد به بازی‌های آنلاین، خودآسیب‌رسانی غیرخودکشی‌گرایانه و افسردگی نوجوانان نیز با ناکامی در ارضای نیازهای بنیادی روانی مرتبط دانسته شده است (Kaya et al., 2023; Zhou et al., 2025). افزون بر این، پژوهشگران بر این باورند که حمایت عاطفی، احساس تعلق و تجربه روابط امن می‌تواند نقش محافظتی مهمی در برابر افکار خودکشی ایفا کند (Holmström, 2020; Tuaf, 2025). از این رو، بررسی سازوکارهای واسطه‌ای مرتبط با نیازهای بنیادی روانی در تبیین افکار خودکشی نوجوانان اهمیت ویژه‌ای دارد.

با وجود اهمیت بالای این موضوع، در بسیاری از پژوهش‌ها روابط موضوعی اولیه، نیازهای بنیادی روانی و افکار خودکشی به صورت جداگانه بررسی شده‌اند و مطالعات اندکی به بررسی همزمان این متغیرها در قالب یک مدل ساختاری پرداخته‌اند. افزون بر این، بخش عمده پژوهش‌های انجام‌شده در جوامع غربی یا شرق آسیا صورت گرفته و شواهد تجربی محدودی درباره نوجوانان ایرانی، به‌ویژه نوجوانان شهرهای کمتر برخوردار، وجود دارد. از آنجا که عوامل فرهنگی، خانوادگی و اجتماعی می‌توانند در نحوه شکل‌گیری روابط موضوعی، ارضای نیازهای روانی و گرایش به افکار خودکشی نقش داشته باشند، بررسی این متغیرها در بستر فرهنگی ایران ضروری به نظر می‌رسد (Vicentini et al., 2022; Yilmaz, 2021 & Bohara, 2021). همچنین نوجوانان ایرانی در سال‌های اخیر با چالش‌هایی نظیر فشارهای تحصیلی، تغییرات اجتماعی، گسترش فضای

مجازی و کاهش تعاملات خانوادگی مواجهه بوده‌اند که می‌تواند سلامت روان آنان را تحت تأثیر قرار دهد (Barfield et al., 2021; West et al., 2024).

بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج انجام شد.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش‌شناسی از نوع توصیفی-همبستگی بود. در این پژوهش، نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان مورد بررسی قرار گرفت. از آنجا که هدف پژوهش بررسی روابط بین متغیرها بدون دستکاری آن‌ها بود، از طرح همبستگی مبتنی بر تحلیل مسیر استفاده شد. در این مطالعه، روابط موضوعی اولیه به عنوان متغیر مستقل، رضایت از نیازهای بنیادی روانی به عنوان متغیر میانجی و گرایش به افکار خودکشی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شدند. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج در سال ۱۴۰۴ بود. بر اساس آمار سرشماری، جمعیت این گروه حدود ۱۰۰ هزار نفر برآورد شد. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان و کرجسی (۱۹۸۷) برابر با ۳۸۴ نفر تعیین شد. نمونه‌گیری به شیوه تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای انجام گرفت. به منظور پوشش مناسب ناهمگنی اقتصادی و اجتماعی شهر یاسوج، شهر بر اساس نقشه جغرافیایی به ۱۰ ناحیه تقسیم شد و از میان آن‌ها چند ناحیه به صورت تصادفی انتخاب گردید. سپس از هر ناحیه، حوزه‌ها و خانوارها به صورت تصادفی انتخاب شدند و در نهایت نوجوانان واجد شرایط ورود به پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفتند. ملاک‌های ورود شامل داشتن سن بین ۱۲ تا ۱۸ سال، سکونت در شهر یاسوج، توانایی خواندن و نوشتن، نداشتن اختلال شدید روان‌پزشکی یا اختلال شخصیت بر اساس مصاحبه تشخیصی، عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی و تمایل به مشارکت داوطلبانه در پژوهش بود. همچنین مهمان بودن در شهر یاسوج، ابتلا به اعتیاد و عدم تمایل به ادامه همکاری از جمله ملاک‌های خروج از پژوهش محسوب می‌شد. پس از اخذ مجوزهای لازم از دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج و ارائه توضیحات لازم درباره اهداف پژوهش، محرمانه بودن اطلاعات و نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها، داده‌های پژوهش از طریق اجرای ابزارهای اندازه‌گیری جمع‌آوری شد.

برای سنجش روابط موضوعی اولیه از پرسشنامه روابط موضوعی بل استفاده شد. این پرسشنامه توسط بل در سال ۱۹۹۵ تدوین شده و شامل ۴۵ گویه با پاسخ‌های درست و نادرست است که چهار مؤلفه دلبستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری را ارزیابی می‌کند. در این مقیاس، برای اکثر گویه‌ها پاسخ درست نمره یک و پاسخ نادرست نمره صفر دریافت می‌کند و تعدادی از گویه‌ها نیز به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. این ابزار فاقد نمره کل بوده و برای هر خرده‌مقیاس نمره جداگانه محاسبه می‌شود. بل ضرایب پایایی بازآزمایی چهار هفته‌ای خرده‌مقیاس‌ها را بین ۰٫۵۸ تا ۰٫۹۰ و ضرایب همسانی درونی را بین ۰٫۷۸ تا ۰٫۹۰ گزارش کرده است. همچنین روایی این مقیاس از طریق همبستگی معنادار با ابزارهایی نظیر پرسشنامه چندمحوری بالینی میلون، فهرست تجدیدنظر شده علائم روانی و مقیاس درجه‌بندی روان‌پزشکی مختصر مورد تأیید قرار گرفته است. در ایران نیز عسگریان، آزادفلاح، فراهانی و قربانی (۱۳۹۶) ضرایب پایایی این ابزار را با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰٫۶۶ تا ۰٫۷۷ گزارش کردند. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه برابر با ۰٫۹۱ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی مطلوب ابزار بود.

به منظور ارزیابی رضایت از نیازهای بنیادی روانی از پرسشنامه ارضای نیازهای روان‌شناختی دسی و رایان استفاده شد. این پرسشنامه توسط گاردیا، دسی و رایان در سال ۲۰۰۰ طراحی شده و دارای ۲۱ ماده است که سه نیاز بنیادی خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران را اندازه‌گیری می‌کند. پاسخ‌گویی به گویه‌ها بر اساس طیف هفت درجه‌ای لیکرت از «اصلاً درست نیست» تا «کاملاً درست است» انجام می‌شود و برخی گویه‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. در این ابزار، نمرات بالاتر نشان‌دهنده ارضای بیشتر نیازهای بنیادی روان‌شناختی است.

دسی و رایان ضرایب آلفای کرونباخ این پرسشنامه را برای ابعاد مختلف بین ۰,۷۷ تا ۰,۹۱ گزارش کرده‌اند. همچنین تحلیل عاملی تأییدی، ساختار سه‌عاملی ابزار را تأیید کرده است. در ایران نیز بشارت و رنجبرکلاگری (۱۳۹۲) روایی همگرا و تشخیصی مطلوب این پرسشنامه را گزارش کرده و ضرایب آلفای کرونباخ آن را بین ۰,۸۳ تا ۰,۹۱ به دست آورده‌اند. در پژوهش حاضر نیز پایایی مطلوب ابزار از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت.

برای سنجش گرایش به افکار خودکشی از مقیاس افکار خودکشی بک استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۱۹ ماده است و مؤلفه‌هایی نظیر آرزوی مرگ، تمایل فعال و غیرفعال به خودکشی، مدت و فراوانی افکار خودکشی، احساس کنترل بر خود، عوامل بازدارنده و آمادگی برای اقدام به خودکشی را ارزیابی می‌کند. پنج سؤال نخست این مقیاس نقش غربالگری دارند و در صورت وجود گرایش فعال یا غیرفعال به خودکشی، پاسخ‌دهنده به سایر گویه‌ها پاسخ می‌دهد. این پرسشنامه بر اساس مقیاس سه‌درجه‌ای از صفر تا دو نمره‌گذاری می‌شود و دامنه نمرات کلی آن بین صفر تا ۳۸ است. بک ضرایب آلفای کرونباخ این مقیاس را بین ۰,۸۷ تا ۰,۹۷ گزارش کرده و پایایی بازآزمایی آن نیز برابر با ۰,۵۴ گزارش شده است. در ایران، انیسی و همکاران (۱۳۹۳) روایی و پایایی این ابزار را بررسی کردند و همبستگی ۰,۷۶ آن با مقیاس افسردگی گلدبرگ را به دست آوردند. همچنین آلفای کرونباخ و ضریب دو نیمه‌سازی این ابزار به ترتیب برابر با ۰,۹۵ و ۰,۷۵ گزارش شد که بیانگر اعتبار مطلوب آن است.

برای تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS نسخه ۲۶ استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از شاخص‌هایی نظیر میانگین و انحراف معیار استفاده گردید و در بخش آمار استنباطی، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر به منظور بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرها مورد استفاده قرار گرفت. همچنین برای ارزیابی نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی، از مدل‌یابی معادلات ساختاری و شاخص‌های برازش مدل استفاده شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۳۸۴ نوجوان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج شرکت داشتند. از نظر جنسیت، ۱۶۸ نفر دختر، معادل ۴۳,۸ درصد، و ۲۱۶ نفر پسر، معادل ۵۶,۲ درصد، بودند. از نظر سن، ۸۷ نفر در دامنه سنی ۱۲ تا ۱۴ سال، ۱۲۵ نفر در دامنه سنی ۱۵ تا ۱۶ سال و ۱۷۲ نفر در دامنه سنی ۱۷ تا ۱۸ سال قرار داشتند که به ترتیب ۲۲,۷، ۳۲,۶ و ۴۴,۸ درصد از کل نمونه را تشکیل می‌دادند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
دلبستگی نایمن	۶,۲۳	۱,۵۸۳	-۰,۵۶۳	۰,۵۶۲
بیگانگی	۵,۸۰	۱,۷۱۸	۰,۱۴۶	-۰,۷۱۴
بی‌کفایتی اجتماعی	۶,۱۲	۱,۰۴۳	۰,۰۶۲	۰,۷۶۱
خودمحوری	۷,۶۳	۱,۵۸۹	-۰,۲۳۵	۰,۲۷۴
رضایت از نیازهای بنیادی روانی	۹۴,۲۰	۱۱,۱۴۲	۰,۳۳۰	۰,۶۰۴
گرایش به افکار خودکشی	۲۲,۸۱	۴,۵۰	-۰,۵۰۹	۱,۷۰۲

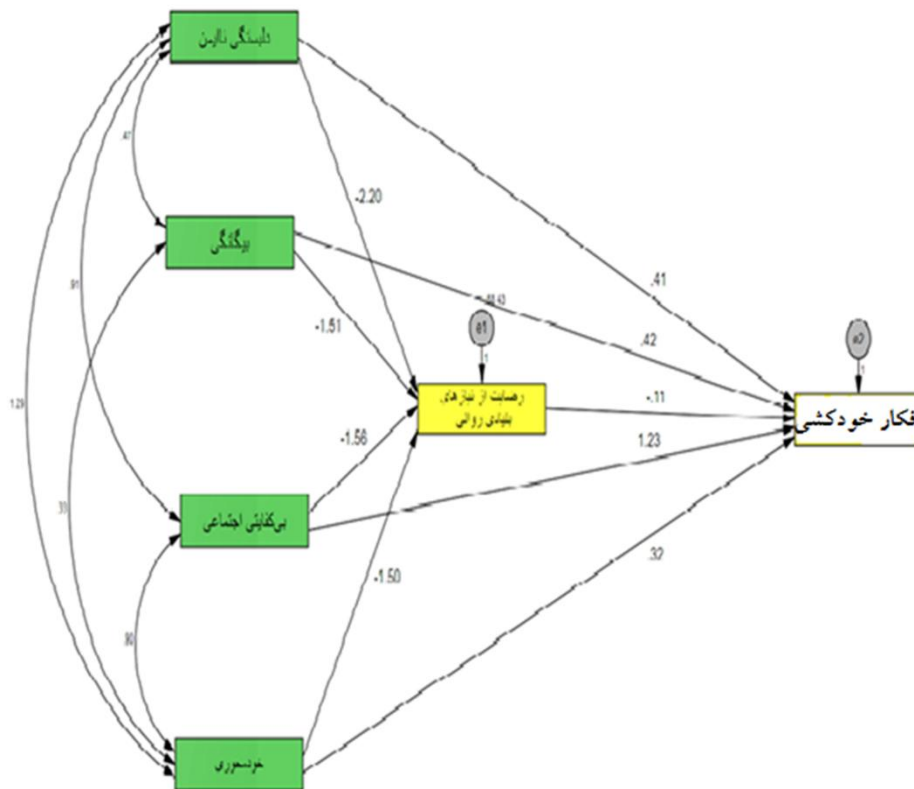
بر اساس نتایج جدول ۱، میانگین دلبستگی نایمن برابر با ۶,۲۳، بیگانگی برابر با ۵,۸۰، بی‌کفایتی اجتماعی برابر با ۶,۱۲، خودمحوری برابر با ۷,۶۳، رضایت از نیازهای بنیادی روانی برابر با ۹۴,۲۰ و گرایش به افکار خودکشی برابر با ۲۲,۸۱ بود. همچنین مقادیر چولگی و کشیدگی همه متغیرها در دامنه قابل قبول ۲- تا ۲+ قرار داشت؛ بنابراین، توزیع نمرات متغیرهای پژوهش از نظر نرمال بودن تک‌متغیری قابل قبول بود. پیش از آزمون مدل، مفروضه‌های آماری بررسی شد. نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنوف نشان داد سطح معناداری برای دلبستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی، خودمحوری، رضایت از نیازهای بنیادی روانی و گرایش به افکار خودکشی به ترتیب برابر با ۰,۰۴۷۰، ۰,۰۸۲،

۰,۲۴۴، ۰,۵۳۵، ۰,۳۴۵ و ۰,۱۲۱ بود؛ بنابراین، چون همه مقادیر بزرگ‌تر از ۰,۰۵ بودند، نرمال بودن توزیع داده‌ها تأیید شد. مقدار آماره ماردیا برابر با ۲,۵۷۸ بود که در دامنه ۳+ تا ۳- قرار داشت و نشان دهنده برقرار بودن نرمال بودن چندمتغیری بود. همچنین شاخص تحمل برای متغیرهای پیش‌بین بین ۰,۵۲۴ تا ۰,۸۴۹ و مقدار VIF بین ۱,۱۷۸ تا ۱,۹۰۷ به دست آمد؛ بنابراین، مشکل هم‌خطی چندگانه در داده‌ها مشاهده نشد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

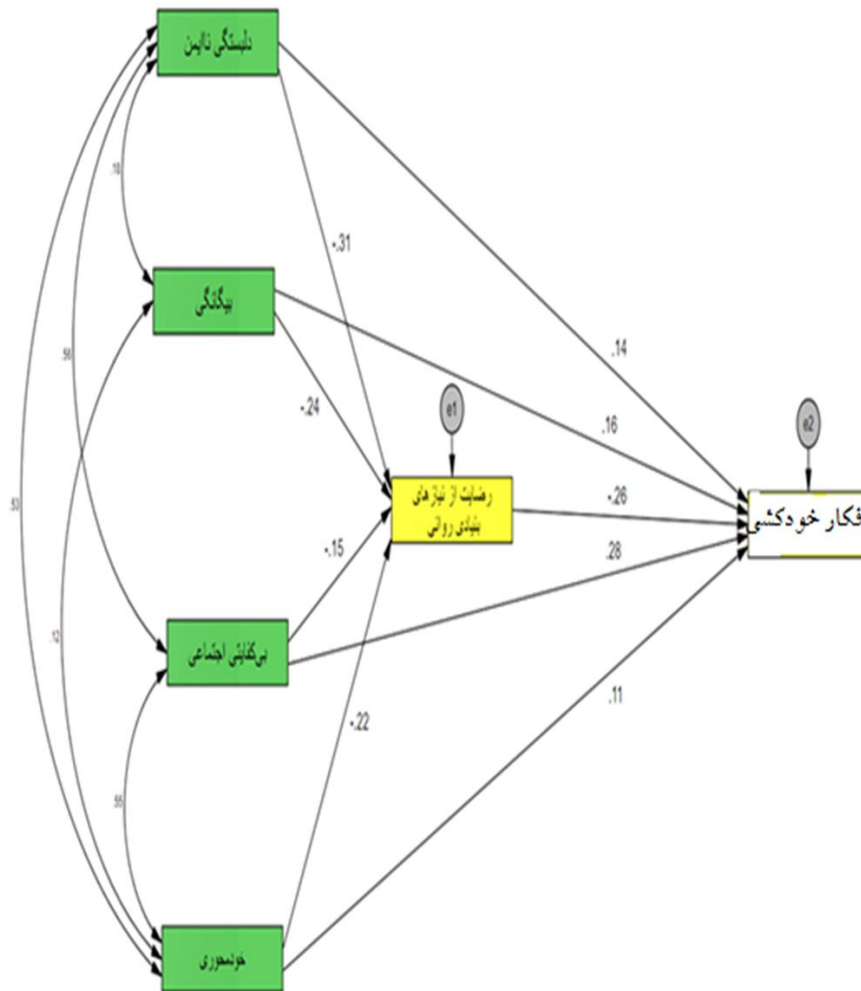
متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. دل‌بستگی نایمن	۱					
۲. بیگانگی	۰.۲۵۸**	۱				
۳. بی‌کفایتی اجتماعی	۰.۵۸۱**	۰.۱۵۱**	۱			
۴. خودمحوری	۰.۵۳۹**	۰.۲۰۴**	۰.۵۶۱**	۱		
۵. رضایت از نیازهای بنیادی روانی	-۰.۵۷۳**	-۰.۳۸۰**	-۰.۴۸۳**	-۰.۵۱۲**	۱	
۶. گرایش به افکار خودکشی	۰.۵۴۱**	۰.۳۵۰**	۰.۵۵۹**	۰.۴۹۷**	-۰.۵۸۰**	۱

بر اساس جدول ۲، همه ضرایب همبستگی در سطح ۰,۰۱ معنادار بودند. دل‌بستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری با گرایش به افکار خودکشی رابطه مثبت و معنادار داشتند؛ بنابراین، افزایش مشکلات در روابط موضوعی اولیه با افزایش گرایش به افکار خودکشی همراه بود. همچنین رضایت از نیازهای بنیادی روانی با گرایش به افکار خودکشی رابطه منفی و معنادار داشت؛ یعنی هرچه رضایت از نیازهای بنیادی روانی بیشتر بود، گرایش به افکار خودکشی کاهش می‌یافت.

شکل ۱. ضرایب غیراستاندارد مدل نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی

دلبستگی نایمن، بیگانگی، بی کفایتی اجتماعی و خودمحوری از یک سو به رضایت از نیازهای بنیادی روانی و از سوی دیگر به گرایش به افکار خودکشی مسیر مستقیم داشتند. همچنین رضایت از نیازهای بنیادی روانی مسیر مستقیم منفی به گرایش به افکار خودکشی نشان داد.

شکل ۲. ضرایب استاندارد مدل نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی

در شکل ۱ و شکل ۲، مدل پیشنهادی پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های روابط موضوعی اولیه هم به صورت مستقیم و هم از طریق کاهش رضایت از نیازهای بنیادی روانی با گرایش به افکار خودکشی ارتباط دارند. جهت ضرایب نشان داد که ابعاد ناسازگار روابط موضوعی، پیش‌بینی‌کننده مثبت گرایش به افکار خودکشی هستند، در حالی که رضایت از نیازهای بنیادی روانی پیش‌بینی‌کننده منفی گرایش به افکار خودکشی است.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل

شاخص برازش	دامنه قابل قبول	مقدار مشاهده شده	ارزیابی
χ^2/df	کمتر از ۵	۳.۸۲۷	مناسب
I FI	بیشتر از ۰.۹۰	۰.۹۹۱	مناسب
SRMR	کمتر از ۰.۰۸	۰.۰۴۸	مناسب
CFI	بیشتر از ۰.۹۰	۰.۹۹۱	مناسب
GFI	بیشتر از ۰.۹۰	۰.۹۹۲	مناسب
NFI	بیشتر از ۰.۹۰	۰.۹۹۰	مناسب

بر اساس جدول ۳، نسبت مجذور کای به درجه آزادی برابر با ۳,۸۲۷ بود که در دامنه قابل قبول قرار داشت. مقدار SRMR برابر با ۰,۰۴۸ بود که کمتر از ملاک ۰,۰۸ است. همچنین شاخص‌های I FI، CFI، GFI و NFI همگی بالاتر از ۰,۹۰ بودند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت مدل نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴. ضرایب مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم مدل

مسیر	ضریب غیراستاندارد	ضریب استاندارد	آماره t	سطح معنی‌داری
دل‌بستگی نایمن ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۴۱۴	۰.۱۴۰	۲.۷۳۵	۰.۰۱
بیگانگی ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۴۲۱	۰.۱۵۷	۳.۸۸۳	۰.۰۱
بی‌کفایتی اجتماعی ← گرایش به افکار خودکشی	۱.۲۲۶	۰.۲۷۷	۵.۵۶۸	۰.۰۱
خودمحوری ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۳۲۱	۰.۱۰۹	۲.۲۴۱	۰.۰۵
رضایت از نیازهای بنیادی روانی ← گرایش به افکار خودکشی	-۰.۱۰۹	-۰.۲۵۷	-۵.۱۹۷	۰.۰۱
دل‌بستگی نایمن ← رضایت از نیازهای بنیادی روانی ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۲۴۰	۰.۰۸۱	—	۰.۰۱
بیگانگی ← رضایت از نیازهای بنیادی روانی ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۱۶۵	۰.۰۶۱	—	۰.۰۵
بی‌کفایتی اجتماعی ← رضایت از نیازهای بنیادی روانی ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۱۷۰	۰.۰۳۸	—	۰.۰۱
خودمحوری ← رضایت از نیازهای بنیادی روانی ← گرایش به افکار خودکشی	۰.۱۶۳	۰.۰۵۵	—	۰.۰۵

نتایج جدول ۴ نشان داد مسیرهای مستقیم دل‌بستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری به گرایش به افکار خودکشی مثبت و معنادار بودند. در میان این مسیرها، بی‌کفایتی اجتماعی با ضریب استاندارد ۰,۲۷۷، قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده مستقیم گرایش به افکار خودکشی بود. همچنین مسیر رضایت از نیازهای بنیادی روانی به گرایش به افکار خودکشی منفی و معنادار بود؛ بنابراین، افزایش رضایت از نیازهای بنیادی روانی با کاهش گرایش به افکار خودکشی همراه بود. افزون بر این، اثرهای غیرمستقیم همه مؤلفه‌های روابط موضوعی اولیه بر گرایش به افکار خودکشی از طریق رضایت از نیازهای بنیادی روانی معنادار بود. در نتیجه، فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج تأیید شد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی در نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال شهر یاسوج انجام شد. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های روابط موضوعی اولیه شامل دل‌بستگی نایمن، بیگانگی، بی‌کفایتی اجتماعی و خودمحوری با گرایش به افکار خودکشی رابطه مثبت و معنادار دارند. همچنین رضایت از نیازهای بنیادی روانی با گرایش به افکار خودکشی رابطه منفی و معنادار داشت. افزون بر این، نتایج تحلیل مسیر و بوت‌استرپ نشان داد که رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی نقش واسطه‌ای معناداری ایفا می‌کند. به عبارت دیگر، روابط موضوعی اولیه ناسازگار از طریق کاهش رضایت از نیازهای بنیادی روانی می‌توانند احتمال شکل‌گیری افکار خودکشی را در نوجوانان افزایش دهند.

نتایج مربوط به رابطه مستقیم روابط موضوعی اولیه با گرایش به افکار خودکشی نشان داد نوجوانانی که در روابط اولیه خود تجربه نایمنی، بیگانگی، فقدان حمایت عاطفی یا ضعف در احساس کفایت اجتماعی داشته‌اند، بیشتر در معرض افکار خودکشی قرار دارند. این یافته با مبانی نظری روابط موضوعی و دل‌بستگی همخوانی دارد. بر اساس دیدگاه روان‌پویشی، تجربه‌های اولیه کودک با والدین و مراقبان به شکل‌گیری بازنمایی‌های ذهنی از خود و دیگران منجر می‌شود و این بازنمایی‌ها در تنظیم هیجان، احساس ارزشمندی و نحوه مواجهه فرد با فشارهای روانی نقش اساسی دارند. زمانی که کودک در روابط اولیه خود طرد، بی‌ثباتی، کنترل افراطی یا فقدان امنیت عاطفی را تجربه کند، احتمال شکل‌گیری احساس ناامنی، درماندگی و بی‌ارزشی در او افزایش می‌یابد؛ احساساتی که در نوجوانی می‌توانند به صورت افکار خودکشی بروز پیدا

کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه نقش روابط خانوادگی و دلبستگی در سلامت روان نوجوانان همسو است (Diamond & Boruchovitz-Zamir, 2023; Jeong et al., 2025). همچنین یافته حاضر با نتایج پژوهش تیان و همکاران مبنی بر تأثیر محیط خانوادگی بر مشکلات هیجانی و اجتناب اجتماعی نوجوانان همخوانی دارد (Tian et al., 2025).

در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که نوجوانانی که روابط موضوعی اولیه ناکارآمدی دارند، معمولاً در برقراری روابط بین‌فردی ایمن و تجربه احساس تعلق دچار مشکل هستند. این نوجوانان اغلب جهان اجتماعی را تهدیدکننده و خود را فاقد ارزش و شایستگی ادراک می‌کنند. چنین الگوهای شناختی و هیجانی می‌تواند توانایی مقابله با تنش‌ها و ناکامی‌ها را کاهش داده و زمینه‌ساز بروز افکار خودکشی شود. این موضوع با نتایج پژوهش‌های مربوط به نقش احساس طرد اجتماعی، تنهایی و انزوای هیجانی در افکار خودکشی همخوانی دارد (Kaijadoo et al., 2023; Obeegadoo et al., 2025). افزون بر این، پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه آسیب‌های فضای مجازی و قلدری سایبری نیز نشان داده‌اند نوجوانانی که فاقد روابط حمایتی مؤثر هستند، در مواجهه با فشارهای اجتماعی آسیب‌پذیری بیشتری نشان می‌دهند و احتمال بروز رفتارهای خودآسیب‌رسان و افکار خودکشی در آنان افزایش می‌یابد (Fung & Zhang, 2024; Geng et al., 2022; Perwitasari & Wuryaningsih, 2022).

یافته دیگر پژوهش نشان داد که رضایت از نیازهای بنیادی روانی با گرایش به افکار خودکشی رابطه منفی و معنادار دارد. به عبارت دیگر، هرچه نوجوانان احساس بیشتری از خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران داشته باشند، احتمال تجربه افکار خودکشی در آنان کمتر است. این یافته با نظریه خودتعیین‌گری دسی و رایان قابل تبیین است. بر اساس این نظریه، ارضای نیازهای بنیادی روانی پیش‌شرط رشد سالم روانی و تجربه بهزیستی هیجانی است و ناکامی در ارضای این نیازها می‌تواند به آسیب‌های روانی منجر شود (Holmström, 2020; Stanton et al., 2020). نوجوانی که احساس کند در تصمیم‌گیری‌های خود استقلال دارد، در تعامل با محیط توانمند است و از روابط عاطفی حمایت‌گرانه برخوردار است، در مواجهه با فشارها و ناکامی‌ها تاب‌آوری بیشتری خواهد داشت و کمتر به افکار خودکشی گرایش پیدا می‌کند.

نتایج این بخش با یافته‌های پژوهش‌های پیشین نیز همسو است. برای مثال، یانگ و همکاران نشان دادند که ارضای نیازهای بنیادی روانی در محیط مدرسه با کاهش افکار خودکشی و افزایش عزت‌نفس نوجوانان همراه است (Yang et al., 2024). همچنین لی و همکاران گزارش کردند که نیازهای بنیادی روانی و معنای زندگی نقش مهمی در کاهش افکار خودکشی نوجوانان ایفا می‌کنند (Li et al., 2024). پژوهش لیو و همکاران نیز نشان داد ناکامی در نیازهای بنیادی روانی با افزایش علائم افسردگی نوجوانان همراه است (Liu et al., 2025). این یافته‌ها نشان می‌دهد که نیازهای بنیادی روانی نه تنها بر بهزیستی روانی اثرگذارند، بلکه می‌توانند نقش محافظتی مهمی در برابر افکار خودکشی داشته باشند.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که ارضای نیازهای بنیادی روانی موجب ایجاد احساس انسجام درونی، امیدواری، تعلق اجتماعی و کفایت فردی می‌شود. نوجوانانی که احساس می‌کنند مورد پذیرش قرار گرفته‌اند و قادر به کنترل نسبی زندگی خود هستند، کمتر احساس درماندگی و ناامیدی را تجربه می‌کنند. در مقابل، ناکامی در ارضای این نیازها می‌تواند به احساس بی‌قدرتی، پوچی و انزوای هیجانی منجر شود؛ عواملی که با افکار خودکشی ارتباط نزدیکی دارند. پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های آنلاین و مشکلات هیجانی نوجوانان نیز نشان داده‌اند که ناکامی در ارضای نیازهای روانی با مشکلات هیجانی و آسیب‌های رفتاری همراه است (Kaya et al., 2023; West et al., 2024; Xu et al., 2024). همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مطالعات مرتبط با نقش حمایت اجتماعی، فعالیت بدنی و مشارکت اجتماعی در ارتقای سلامت روان نوجوانان همخوانی دارد (Barfield et al., 2021; Coledam et al., 2023; White et al., 2022).

مهم‌ترین یافته پژوهش حاضر نقش واسطه‌ای رضایت از نیازهای بنیادی روانی در رابطه بین روابط موضوعی اولیه و گرایش به افکار خودکشی بود. این یافته نشان می‌دهد که روابط موضوعی اولیه ناسازگار به صورت مستقیم و غیرمستقیم از طریق کاهش ارضای نیازهای بنیادی روانی،

احتمال افکار خودکشی را افزایش می‌دهند. در واقع، نوجوانانی که در روابط اولیه خود احساس امنیت، پذیرش و حمایت را تجربه نکرده‌اند، احتمال بیشتری دارد که در ارضای نیازهای خودمختاری، شایستگی و ارتباط دچار مشکل شوند و این ناکامی روان‌شناختی آنان را به سمت افکار خودکشی سوق دهد. این یافته با مدل‌های نظری مبتنی بر خودتعیین‌گری و روابط دلبستگی همخوان است؛ زیرا هر دو رویکرد بر نقش روابط اولیه در شکل‌گیری سلامت روان و احساس ارزشمندی تأکید دارند (Abidin et al., 2022; Vandekerckhove et al., 2020). همچنین این یافته با پژوهش‌هایی که نشان داده‌اند کیفیت روابط خانوادگی و سبک‌های فرزندپروری از طریق تأثیر بر نیازهای روانی می‌توانند سلامت روان نوجوانان را پیش‌بینی کنند، همسو است (Guo et al., 2023; Kumari & Yadav, 2024). برای مثال، پژوهش عبدین و همکاران نشان داد که سبک‌های فرزندپروری بر بهزیستی هیجانی نوجوانان از طریق ارضای نیازهای بنیادی روانی اثر می‌گذارد (Abidin et al., 2022). همچنین پژوهش لو و همکاران نشان داد حمایت افراطی والدین و ناکامی در نیازهای روانی با رفتارهای خودآسیب‌رسان نوجوانان مرتبط است (Lu et al., 2023). یافته حاضر این نتایج را گسترش می‌دهد و نشان می‌دهد که نیازهای بنیادی روانی می‌توانند حلقه واسط میان روابط موضوعی اولیه و افکار خودکشی باشند.

از منظر کاربردی، نتایج پژوهش حاضر اهمیت توجه به روابط خانوادگی و نیازهای روان‌شناختی نوجوانان را برجسته می‌سازد. بسیاری از نوجوانانی که افکار خودکشی را تجربه می‌کنند، در واقع از فقدان احساس تعلق، پذیرش و امنیت هیجانی رنج می‌برند. بنابراین، مداخلات پیشگیرانه باید علاوه بر کاهش علائم روان‌شناختی، بر بهبود کیفیت روابط خانوادگی، افزایش حمایت هیجانی و تقویت نیازهای بنیادی روانی تمرکز داشته باشند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که مدارس، خانواده‌ها و مراکز مشاوره می‌توانند با ایجاد محیط‌های حمایت‌گر و احترام به استقلال و شایستگی نوجوانان، نقش مهمی در کاهش افکار خودکشی ایفا کنند (Tuaf, 2025; Vicentini et al., 2022). در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که افکار خودکشی نوجوانان صرفاً محصول مشکلات فردی نیست، بلکه در بستر روابط بین‌فردی و کیفیت ارضای نیازهای روانی آنان شکل می‌گیرد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به استفاده از ابزارهای خودگزارشی اشاره کرد که ممکن است تحت تأثیر سوگیری پاسخ‌دهی و تمایل آزمودنی‌ها به ارائه تصویر مطلوب از خود قرار گرفته باشد. همچنین پژوهش حاضر به صورت مقطعی انجام شد و بنابراین امکان نتیجه‌گیری قطعی درباره روابط علی بین متغیرها وجود ندارد. محدود بودن جامعه آماری به نوجوانان شهر یاسوج نیز تعمیم‌پذیری یافته‌ها را به سایر شهرها و فرهنگ‌ها محدود می‌کند. علاوه بر این، برخی متغیرهای مؤثر مانند وضعیت اقتصادی خانواده، کیفیت روابط والدین و سابقه اختلالات روان‌شناختی به طور مستقیم کنترل نشدند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده از طرح‌های طولی و آزمایشی برای بررسی دقیق‌تر روابط علی بین روابط موضوعی اولیه، نیازهای بنیادی روانی و افکار خودکشی استفاده شود. همچنین بررسی نقش سایر متغیرهای میانجی و تعدیل‌گر مانند تاب‌آوری، حمایت اجتماعی، تنظیم هیجان، سبک‌های مقابله‌ای و معنای زندگی می‌تواند درک عمیق‌تری از سازوکارهای مرتبط با افکار خودکشی فراهم کند. انجام پژوهش در سایر گروه‌های سنی، شهرها و فرهنگ‌های مختلف نیز می‌تواند به افزایش تعمیم‌پذیری یافته‌ها کمک کند.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و مداخلات روان‌شناختی با هدف بهبود روابط خانوادگی، افزایش احساس تعلق و تقویت نیازهای بنیادی روانی نوجوانان طراحی و اجرا شود. آموزش والدین درباره اهمیت روابط عاطفی ایمن، کاهش کنترل روان‌شناختی و حمایت از استقلال نوجوانان می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از افکار خودکشی داشته باشد. همچنین مدارس و مراکز مشاوره باید محیط‌هایی فراهم کنند که نوجوانان در آن احساس پذیرش، شایستگی و ارتباط مؤثر با دیگران را تجربه کنند.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران از تمامی شرکت‌کنندگان که در اجرای پژوهش حاضر کمک نمودند نهایت قدردانی و سپاس را دارند.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

چکیده گسترده

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Adolescence is considered one of the most sensitive developmental periods characterized by substantial biological, emotional, cognitive, and social changes. During this stage, adolescents are confronted with identity formation, emotional instability, increasing social expectations, and a growing need for autonomy and belongingness. Failure to adapt successfully to these developmental challenges may increase vulnerability to psychological disorders, emotional dysregulation, and suicidal ideation. In recent years, suicidal ideation among adolescents has emerged as a major public health concern worldwide because it often precedes suicide attempts and self-destructive behaviors (Jeong et al., 2025; Obeegadoo et al., 2025). Studies have demonstrated that adolescent suicidal ideation is influenced by a combination of individual, familial, social, and psychological factors, including emotional deprivation, dysfunctional parenting, social isolation, depression, cyberbullying, and unmet emotional needs (Davies et al., 2023; Fung & Zhang, 2024; Perwitasari & Wuryaningsih, 2022). Psychological theories emphasize that early interpersonal experiences, particularly those involving primary caregivers, shape adolescents' internal representations of self and others and influence their future emotional adjustment and coping capacities.

Object relations theory proposes that early emotional interactions with caregivers create internal working models that guide emotional regulation, attachment security, self-worth, and interpersonal functioning throughout life. Adolescents who experience rejection, emotional inconsistency, overcontrol, or insecure attachment in early relationships are more likely to develop feelings of loneliness, helplessness, inadequacy, and hopelessness, all of which are associated with suicidal thoughts and behaviors (Diamond & Boruchovitz-

Zamir, 2023; Jeong et al., 2025). Conversely, emotionally secure and supportive early relationships can foster resilience, emotional stability, and psychological well-being (Blaylock et al., 2025). Contemporary studies have confirmed that dysfunctional family environments and maladaptive attachment patterns are significantly associated with adolescent depression, anxiety, self-harm, and suicidal tendencies (Tian et al., 2025; Yang et al., 2024). Therefore, examining early object relations as a predictor of suicidal ideation appears theoretically and clinically meaningful.

Alongside psychodynamic perspectives, self-determination theory emphasizes the importance of satisfying three basic psychological needs: autonomy, competence, and relatedness. According to this framework, satisfaction of these needs is essential for psychological growth, emotional balance, and mental health, whereas frustration of these needs contributes to maladjustment and psychopathology (Holmström, 2020; Stanton et al., 2020). Adolescents who feel emotionally connected to others, perceive themselves as capable, and experience autonomy in decision-making tend to show higher well-being and lower emotional distress. In contrast, unmet psychological needs are associated with depression, anxiety, social withdrawal, and suicidal ideation (Liu et al., 2025; Waheed, 2023). Previous studies have shown that basic psychological need satisfaction plays a protective role against psychological problems such as cyberbullying victimization, online gaming addiction, social media dependency, and emotional dysregulation (Geng et al., 2022; Kaya et al., 2023; West et al., 2024). Research has also demonstrated that adolescents with greater psychological need satisfaction experience lower levels of suicidal ideation and higher self-esteem and life satisfaction (Li et al., 2024; Yang et al., 2024).

Recent evidence further suggests that family relationships and parenting styles directly affect adolescents' psychological need satisfaction. Supportive and emotionally warm parenting facilitates adolescents' feelings of autonomy, competence, and belongingness, while controlling or emotionally neglectful parenting contributes to frustration of these needs (Abidin et al., 2022; Kumari & Yadav, 2024). Consequently, early object relations may influence suicidal ideation both directly and indirectly through adolescents' satisfaction of basic psychological needs. Despite the growing body of literature on adolescent mental health, relatively few studies have simultaneously examined the mediating role of psychological need satisfaction in the relationship between early object relations and suicidal ideation, particularly among Iranian adolescents. Given the cultural significance of family dynamics and interpersonal relationships in Iranian society, investigating these relationships may contribute to a better understanding of adolescent suicidal vulnerability. Therefore, the present study aimed to investigate the mediating role of basic psychological need satisfaction in the relationship between early object relations and suicidal ideation among adolescents aged 12 to 18 years in Yasuj city.

Methods and Materials

The present study employed an applied descriptive-correlational design using path analysis. The statistical population consisted of all adolescents aged 12 to 18 years living in Yasuj city during 2025. Based on Morgan and Krejcie's sample size table, 384 participants were selected through multistage stratified random sampling. Yasuj city was geographically divided into several districts to ensure socioeconomic diversity, and participants were selected randomly from households within the chosen districts. Inclusion criteria included being between 12 and 18 years old, residing in Yasuj, willingness to participate voluntarily, having minimum literacy skills, and absence of severe psychiatric disorders or psychiatric medication use based on diagnostic interviews. Exclusion criteria included substance addiction, temporary residency in Yasuj, and unwillingness to continue participation.

Data were collected using three standardized instruments. Early object relations were measured using Bell's Object Relations Inventory, which assesses insecure attachment, alienation, social incompetence, and egocentricity. Basic psychological need satisfaction was assessed using the Deci and Ryan Basic Psychological Needs Scale, which evaluates autonomy, competence, and relatedness. Suicidal ideation was measured using

Beck's Scale for Suicide Ideation. All instruments demonstrated acceptable reliability and validity in previous studies as well as in the present research sample.

Data analysis was conducted using SPSS-26 and AMOS-26 software. Descriptive statistics including means and standard deviations were calculated. Pearson correlation coefficients were used to examine relationships among variables. Path analysis and bootstrapping procedures were performed to evaluate the direct and indirect effects within the proposed mediational model. Assumptions of normality, multicollinearity, and independence of errors were examined before conducting the analyses.

Findings

The sample consisted of 384 adolescents, including 168 girls and 216 boys. Regarding age distribution, 87 participants were between 12 and 14 years old, 125 participants were between 15 and 16 years old, and 172 participants were between 17 and 18 years old.

Descriptive findings indicated that the mean scores for insecure attachment, alienation, social incompetence, egocentricity, basic psychological need satisfaction, and suicidal ideation were within moderate ranges. Examination of skewness and kurtosis values demonstrated that all variables were normally distributed. Results of the Kolmogorov-Smirnov test and Mardia coefficient confirmed univariate and multivariate normality assumptions. Variance inflation factor and tolerance statistics also showed no evidence of multicollinearity among the predictor variables.

Correlation analysis revealed significant positive relationships between insecure attachment, alienation, social incompetence, egocentricity, and suicidal ideation. In contrast, basic psychological need satisfaction demonstrated a significant negative relationship with suicidal ideation. These findings indicated that adolescents with more maladaptive early object relations reported higher levels of suicidal ideation, whereas greater satisfaction of psychological needs was associated with lower suicidal ideation.

Path analysis results demonstrated that the proposed model had acceptable fit indices. The ratio of chi-square to degrees of freedom was within the acceptable range, and indices including CFI, IFI, GFI, and NFI exceeded recommended cutoff values. Furthermore, SRMR indicated a satisfactory model fit.

Direct path coefficients showed that insecure attachment, alienation, social incompetence, and egocentricity significantly and positively predicted suicidal ideation. Among these variables, social incompetence had the strongest predictive effect on suicidal ideation. In addition, basic psychological need satisfaction negatively and significantly predicted suicidal ideation. Bootstrapping analyses further confirmed that basic psychological need satisfaction significantly mediated the relationship between all dimensions of early object relations and suicidal ideation.

Discussion and Conclusion

The present study demonstrated that maladaptive early object relations were associated with higher levels of suicidal ideation among adolescents. Adolescents who experienced insecure attachment, emotional alienation, social inadequacy, and egocentric relational patterns appeared more vulnerable to hopelessness, emotional distress, and suicidal thoughts. These findings support psychodynamic and attachment-based perspectives suggesting that early relational experiences shape emotional regulation capacities and self-representations throughout development. Adolescents who internalize rejection and emotional insecurity may perceive themselves as unworthy, isolated, and incapable of coping effectively with stressors, thereby increasing suicidal vulnerability.

The findings also showed that satisfaction of basic psychological needs was negatively associated with suicidal ideation. Adolescents who experienced greater autonomy, competence, and relatedness reported fewer suicidal thoughts. This result highlights the protective role of psychological need satisfaction in promoting emotional well-being and resilience during adolescence. Adolescents who feel accepted, capable, and emotionally

connected are more likely to develop adaptive coping mechanisms and positive self-worth, reducing their risk for suicidal ideation.

The most important finding of this study was the mediating role of psychological need satisfaction in the relationship between early object relations and suicidal ideation. The results suggest that maladaptive object relations may impair adolescents' ability to satisfy their psychological needs, which in turn contributes to suicidal thoughts. In other words, emotionally insecure family relationships may weaken adolescents' feelings of autonomy, competence, and belongingness, thereby increasing psychological distress and suicidal vulnerability. These findings underscore the importance of family emotional climate and psychological need fulfillment in adolescent mental health.

Overall, the results emphasize that suicidal ideation in adolescence cannot be understood solely as an individual psychological problem but should instead be viewed within broader interpersonal and developmental contexts. Family relationships, emotional security, and satisfaction of basic psychological needs appear to play fundamental roles in adolescent psychological adjustment. Consequently, preventive and therapeutic interventions targeting adolescent suicidal ideation should focus not only on symptom reduction but also on improving family relationships, emotional support, and adolescents' psychological need satisfaction. Family-centered interventions, school counseling programs, and mental health promotion initiatives may therefore contribute substantially to reducing suicidal vulnerability among adolescents.

فهرست منابع

References

- Abidin, F. A., Yudiana, W., & Fadilah, S. H. (2022). Parenting Style and Emotional Well-Being Among Adolescents: The Role of Basic Psychological Needs Satisfaction and Frustration. *Frontiers in psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.901646>
- Barfield, P. A., Ridder, K., Hughes, J., & Rice-McNeil, K. (2021). Get Outside! Promoting Adolescent Health Through Outdoor After-School Activity. *International journal of environmental research and public health*, 18(14), 7223. <https://doi.org/10.3390/ijerph18147223>
- Bezerra, K. A. (2024). STRATEGIES, PROGRAMS, AND INTERVENTIONS AIMED AT THE EMOTIONAL CARE OF ADOLESCENTS AND FAMILY MEMBERS IN THE CONTEXT OF SELF-PROVOKED VIOLENCE: SCOPING REVIEW (Preprint). <https://doi.org/10.2196/preprints.58065>
- Blaylock, H., Hill, E., Leuba, C., Aguilar, C., & Cox, C. (2025). We Are Not Alone: Examining the Impact of a Teen Diabetes Day Camp. *Behavioral Sciences*, 15(3), 370. <https://doi.org/10.3390/bs15030370>
- Castele, M. V. d., Flamant, N., Ponnet, K., Soenens, B., Hees, V. V., & Vansteenkiste, M. (2023). Adolescents' Mental Health in the Social-media Era: The Role of Offline and Online Need-based Experiences. *Journal of adolescence*, 96(3), 612-631. <https://doi.org/10.1002/jad.12286>
- Coledam, D. H. C., Arruda, G. A. d., Santos, J. W. d., & Ré, A. H. N. (2023). The Role of Volume and Intensity on the Association Between Physical Activity and Mental Health Among Adolescents: A Cross-Sectional Study. *Revista Paulista De Pediatria*, 41. <https://doi.org/10.1590/1984-0462/2023/41/2022010>
- Davies, L. E., Turner, M. J., Hopley, R., Slater, M. J., & Braithwaite, E. (2023). Psychological Predictors of Adolescent Depression and Anxiety Symptoms Across One Season in Grassroots Netball. *Mental Health Science*, 1(4), 250-260. <https://doi.org/10.1002/mhs2.39>
- Diamond, G. M., & Boruchovitz-Zamir, R. (2023). Empirical Base of Attachment-Based Family Therapy for Sexual and Gender Minority Young Adults and Their Nonaccepting Parents. 23-38. <https://doi.org/10.1037/0000352-002>
- Fung, A. L. C., & Zhang, Y. (2024). Forms of Face-to-Face Victimization as Significant Correlates of General Online Victimization and Sexual Online Victimization. *Behavioral Sciences*, 14(6), 441. <https://doi.org/10.3390/bs14060441>
- Geng, J., Wang, J., Wang, Y., Wang, X., Lei, L., & Wang, P. (2022). Relationship Between Cyberbullying Victimization and Non-Suicidal Self-Injury: Roles of Basic Psychological Needs Satisfaction and Self-Compassion. *Social Science Computer Review*, 41(4), 1276-1295. <https://doi.org/10.1177/08944393221074602>

- Guo, S., Zhang, L., & Lu, H. (2023). Social Capital and Flourishing of Left-behind Children in Rural China: How Basic Psychological Needs Mediate? *Child & Family Social Work*, 30(2), 141-150. <https://doi.org/10.1111/cfs.13075>
- Holmström, É. (2020). Self-Determination Theory and the Collaborative Assessment and Management of Suicidality. *Mental Health Review Journal*, 25(1), 75-83. <https://doi.org/10.1108/mhrj-09-2019-0029>
- Jeong, K.-H., Lee, S. H., Park, A. R., & Song, D.-H. (2025). Effects of Parenting Attitudes on the Suicide Risk of Adolescents in South Korea and the Moderating Effect of Out-of-School Youth Status. *Cambridge Prisms Global Mental Health*, 12. <https://doi.org/10.1017/gmh.2025.35>
- Kaijadoe, S. P. T., Klip, H., Weerd, A. d., Arragon, E. A. v., Nijhof, K. S., Popma, A., & Scholte, R. H. J. (2023). How Do Group Workers Respond to Suicidal Behavior? Experiences and Perceptions of Suicidal Female Adolescents Residing in Secure Residential Youth Care in the Netherlands. *PLoS One*, 18(3), e0283744. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0283744>
- Kaya, A., Türk, N., Batmaz, H., & Griffiths, M. D. (2023). Online Gaming Addiction and Basic Psychological Needs Among Adolescents: The Mediating Roles of Meaning in Life and Responsibility. *International journal of mental health and addiction*, 22(4), 2413-2437. <https://doi.org/10.1007/s11469-022-00994-9>
- Kumari, J. M. U., & Yadav, S. K. (2024). A Study on Relationship Between Supportive Parenting Styles and Emotional Well-Being and Whether They Are Mediated by Basic Psychological Need Satisfaction. *Journal of Advances and Scholarly Researches in Allied Education*, 21(1), 156-163. <https://doi.org/10.29070/hp444t74>
- Li, J., Liao, J., Chen, S., & Guo, C. (2024). The Mediating Role of Basic Psychological Needs and Meaning in Life in Adolescent Suicidal Ideation. *Behavioral Sciences*, 15(1), 14. <https://doi.org/10.3390/bs15010014>
- Liu, X., Zhang, Y., Fang, R., Zeng, J., & Liu, Y. (2025). Longitudinal Relationship Between Basic Psychological Need Frustration and Adolescent Depressive Symptoms: From a Within-Person Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 42(10), 2826-2848. <https://doi.org/10.1177/02654075251351183>
- Lu, F., Xie, X., Tao, Z., Shuliang, X., Yang, C., Wang, Z., Bao, X., Jiang, L., & Zhang, W. (2023). The Moderating Effect of Anger Expression on the Relationship Between Parental Overprotection, Psychological Need Satisfaction, and Non-Suicidal Self-Injury Among Chinese Adolescents. <https://doi.org/10.22541/au.168313503.35198245/v1>
- Obeegadoo, I., Kingsbury, M., Anderson, K. K., & Colman, I. (2025). Suicidality in First-Generation, Second-Generation and Non-Immigrant Youth in Canada. *Journal of Migration and Health*, 11, 100296. <https://doi.org/10.1016/j.jmh.2024.100296>
- Perwitasari, D. R., & Wuryaningsih, E. W. (2022). Why Did You Do That to Me?: A Systematic Review of Cyberbullying Impact on Mental Health and Suicide Among Adolescents. *NurseLine Journal*, 7(1), 35. <https://doi.org/10.19184/nlj.v7i1.27311>
- Reshvanloo, F. T., Kareshki, H., & Yazdi, S. A. A. (2024). Determinants of Perceived Well-Being in Friendship Relationships During Emerging Adulthood: Testing a Structural Model Based on Self-Determination Theory. *Ijes*, 7(3), 181-195. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.3.21>
- Stanton, J., Thomas, D. R., Jarbin, M., & MacKay, P. (2020). Self-Determination Theory in Acute Child and Adolescent Mental Health Inpatient Care: A Qualitative Exploratory Study. *PLoS One*, 15(10), e0239815. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239815>
- Tian, X., Gu, L., Ma, X.-R., Zhang, Y. H., Dang, L., Gou, F., Zhang, M., Wang, W., & Duan, H. (2025). The Impact of Family Environment on Social Avoidance in Adolescents With Depressive Disorders: A Chain Mediation Model Involving Basic Psychological Needs and Core Self-Evaluations. *Frontiers in Psychiatry*, 16. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2025.1597798>
- Tuaf, H. (2025). Personal Recovery of Adolescents With Mental Health Conditions in the Community: Empirically-Based Practical Implications. *Israel Journal of Health Policy Research*, 14(1). <https://doi.org/10.1186/s13584-025-00725-0>
- Vandenkerckhove, B., Vansteenkiste, M., Brenning, K., Boncquet, M., Flamant, N., Luyten, P., & Soenens, B. (2020). A Longitudinal Examination of the Interplay Between Personality Vulnerability and Need-based Experiences in Adolescents' Depressive Symptoms. *Journal of personality*, 88(6), 1145-1161. <https://doi.org/10.1111/jopy.12562>
- Vicentini, G., Burro, R., Rocca, E., Lonardi, C., Hall, R., & Raccanello, D. (2022). Development and Evaluation of Psychoeducational Resources for Adult Carers to Emotionally Support Young People Impacted by Wars: A Community Case Study. *Frontiers in psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.995232>
- Waheed, H. A. (2023). Basic Psychological Needs, Coping, and Psychological Distress Among Orphans Living in Orphan. *Jour. Pol. Soc.*, 1(3), 198-210. <https://doi.org/10.63067/yjw32303>
- West, M., Rice, S., & Vella-Brodrick, D. (2024). Adolescent Social Media Use Through a Self-Determination Theory Lens: A Systematic Scoping Review. *International journal of environmental research and public health*, 21(7), 862. <https://doi.org/10.3390/ijerph21070862>

- White, K., Lubans, D. R., & Eather, N. (2022). Feasibility and Preliminary Efficacy of a School-Based Health and Well-Being Program for Adolescent Girls. *Pilot and Feasibility Studies*, 8(1). <https://doi.org/10.1186/s40814-021-00964-3>
- Xu, M., Liu, D., & Yan, J. (2024). Effect of SNS Addiction on Prosocial Behavior: Mediation Effect of Fear of Missing Out. *Frontiers in psychology*, 15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1490188>
- Yang, C., Huebner, E. S., & Tian, L. (2024). Longitudinal Associations Among Basic Psychological Need Satisfaction at School, Self-esteem, and Suicidal Ideation From Middle Childhood to Early Adolescence: Disentangling Between- and Within-person Associations. *Journal of adolescence*, 96(7), 1590-1602. <https://doi.org/10.1002/jad.12366>
- Yendork, J. S., Kliever, W., & Cyrus, J. (2024). Child Marriage and Well-being in Central and Western Africa: A Scoping Review of Costs and Potential Benefits for Girls. *Journal of adolescence*, 97(1), 85-101. <https://doi.org/10.1002/jad.12418>
- Yilmaz, S. K., & Bohara, A. K. (2021). mHealth: Potentials and Risks for Addressing Mental Health and Well-Being Issues Among Nepali Adolescents. *Frontiers in Public Health*, 9. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.563515>
- Yun, J.-S., Lee, G.-I., & Kim, B.-R. (2023). Association of Basic Psychological Need Fulfillment and School Happiness With Obesity Levels and Intensity of Physical Activity During Physical Education Classes in South Korean Adolescents. *Healthcare*, 12(1), 40. <https://doi.org/10.3390/healthcare12010040>
- Zhang, Y. (2023). Reasons Behind Sleep Deprivation Among Adolescents: Evidence From Beijing. *Journal of Student Research*, 12(4). <https://doi.org/10.47611/jsrhs.v12i4.5825>
- Zhou, J., Li, X., & Zhang, M. (2025). Network Analysis of the Associated Factors of Non-Suicidal Self-Injury Among Chinese Vocational High School Students From a Multi-Theoretical Perspective. *Psychology in the Schools*, 62(11), 4450-4460. <https://doi.org/10.1002/pits.70015>